

ZAKON

O FINANSIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

I. UVODNA ODREDBA

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se finansiranje, evidencija i način kontrole finansijskog poslovanja registrovanih političkih stranaka (u daljem tekstu: političke stranke), podnosilaca proglašanih izbornih lista i predlagača kandidata za predsednika Republike Srbije, predsednika opštine i gradonačelnika.

II. KORIŠĆENJE I VRSTE SREDSTAVA

1. Korišćenje sredstava

Član 2.

Sredstva stečena u skladu sa ovim zakonom mogu se koristiti za finansiranje troškova vezanih za:

- 1) redovan rad političke stranke;
- 2) izbornu kampanju za izbor predsednika Republike, poslanika, gradonačelnika, predsednika opštine i odbornika.

2. Vrste sredstava

Član 3.

Sredstva za finansiranje aktivnosti iz člana 2. ovog zakona mogu se sticati iz javnih i privatnih izvora, u skladu sa ovim zakonom.

Javne izvore, u smislu ovog zakona, čine sredstva iz budžeta Republike Srbije, budžeta jedinice teritorijalne autonomije i budžeta jedinice lokalne samouprave, odobrena za finansiranje redovnog rada političke stranke i troškova izborne kampanje.

Privatne izvore, u smislu ovog zakona, čine: članarina, prilozi pravnih i fizičkih lica, prihodi od promotivnih aktivnosti političke stranke, prihodi od imovine političke stranke i legati.

3. Finansiranje redovnog rada političke stranke

Član 4.

Sredstva iz javnih izvora koja se obezbeđuju za finansiranje redovnog rada političke stranke čiji su kandidati izabrani za poslanike, odnosno odbornike, određuju se na nivou od 0,15% budžeta Republike Srbije (umanjenog za transfere drugim nivoima vlasti i organizacijama obaveznog socijalnog osiguranja), 0,1% budžeta jedinice teritorijalne autonomije (umanjenog za transfere od drugih nivoa vlasti i drugim nivoima vlasti) odnosno 0,1% budžeta jedinice lokalne samouprave (umanjenog za transfere od drugih nivoa vlasti).

Sredstva iz stava 1. ovog člana u visini od 30% raspoređuju se u jednakim iznosima političkim strankama koje imaju poslanike ili odbornike, a ostatak sredstava (70%) srazmerno broju poslaničkih, odnosno odborničkih mesta.

Ministarstvo nadležno za poslove finansija, odnosno nadležni organ uprave jedinice teritorijalne autonomije, odnosno organ jedinice lokalne samouprave, srazmerni deo sredstava iz stava 1. ovog člana prenosi političkim strankama svakog meseca, do desetog u mesecu za prethodni mesec.

Član 5.

Članarina iz člana 3. stav 3. ovog zakona je redovni iznos koji član plaća prema odredbama statuta političke stranke. Uplata koja premašuje ovaj iznos smatra se prilogom.

Pravna i fizička lica mogu dati prilog političkoj stranci. U smislu ovog zakona, prilog političkoj stranci podrazumeva i poklone date stranci, besplatne usluge ili pružanje usluge političkoj stranci pod uslovima koji odstupaju od tržišnih. Ovlašćeno lice političke stranke dužno je da izda potvrdu o primljenom prilogu. O prilogu političkoj stranci mora biti obavestena skupština akcionara i organi upravljanja pravnog lica.

Pravno ili fizičko lice koje političkoj stranci pruža uslugu ili prodava proizvod mora političkoj stranci ispostaviti račun, bez obzira na to ko snosi plaćanje usluge ili proizvoda, odnosno, bez obzira na to da li je usluga pružena ili proizvod dat bez naplate.

Ukupan iznos priloga iz stava 2. ovog člana ukoliko prilog daje fizičko lice, u jednoj kalendarskoj godini može iznositi najviše deset prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji u godini koja prethodi godini u kojoj se prilog daje, prema zvaničnim podacima organa nadležnog za poslove statistike, odnosno sto prosečnih zarada ukoliko prilog daje pravno lice.

Prihodi od promotivnih aktivnosti političke stranke su prihodi od prodaje publikacija, simbola i drugih oznaka političke stranke.

Politička stranka može sticati imovinu na teritoriji Republike Srbije. Godišnji prihod političke stranke od imovine u vlasništvu političke stranke može predstavljati najviše 20% iznosa ukupnog godišnjeg prihoda političke stranke. U roku od trideset dana nakon podnošenja završnog računa u skladu sa članom 16. ovog zakona, prihod koji prelazi navedenih 20% politička stranka daje u dobrotvorne svrhe jednoj ili više organizacija koje se bave dobrotvornim radom.

Visina sredstava iz privatnih izvora, osim sredstava od članarine, koja politička stranka prikuplja za svoj redovan rad može, u jednoj kalendarskoj godini, iznositi do 100% sredstava koja politička stranka dobija iz budžeta Republike Srbije. Visina sredstava iz privatnih izvora, osim sredstava od članarine, koja politička stranka koja nema pravo na sredstva iz budžeta Republike Srbije može prikupljati ne sme u jednoj kalendarskoj godini preći iznos od 5% ukupnih sredstava iz člana 4. stav 1. ovog zakona.

Član 6.

Zabranjeno je primanje materijalne i finansijske pomoći od: stranih država; stranih pravnih i fizičkih lica; anonimnih darodavaca; javnih ustanova i javnih preduzeća, ustanova i preduzeća sa učešćem državnog kapitala, bez obzira na visinu učešća; privatnih preduzeća koja obavljaju javne usluge po osnovu ugovora sa državnim organima i javnim službama, za vreme dok postoji takav ugovorni odnos; preduzeća i drugih organizacija koja vrše javna ovlašćenja; sindikata; humanitarnih organizacija; verskih zajednica; priređivača igara na sreću; uvoznika, izvoznika, prodavaca i proizvođača akciznih proizvoda i pravnih lica i preduzetnika koji imaju dospelu, a neizmirene obaveze po osnovu javnih prihoda.

Novac ili novčanu vrednost druge imovine stečene na način suprotan ovom zakonu i drugim propisima, politička stranka dužna je da prenese na račun budžeta Republike Srbije u roku od deset dana od dana njihovog prijema.

Član 7.

Zabranjeno je vršenje bilo kog oblika pritiska na pravna i fizička lica prilikom prikupljanja sredstava za političku stranku.

Zabranjeno je davanje obećanja ili stavljanje u izgled bilo kakve privilegije ili lične koristi darodavcu političke stranke.

4. Finansiranje troškova izborne kampanje

Član 8.

Pod troškovima izborne kampanje, u smislu ovog zakona, podrazumevaju se troškovi koji se odnose na aktivnosti u toku izborne kampanje, odnosno na: plakate, oglase, emisije na radiju, televiziji i drugim medijima, reklamne spotove, publikacije i druge sa ovim povezane aktivnosti u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora.

Član 9.

Sredstva iz javnih izvora za pokriće troškova izborne kampanje iz člana 8. ovog zakona obezbeđuju se u godini u kojoj se održavaju redovni izbori i to u iznosu od 0,1% budžeta Republike Srbije (umanjenog za transfere drugim nivoima vlasti i organizacijama obaveznog socijalnog osiguranja), 0,05% budžeta jedinice teritorijalne autonomije (umanjenog za transfere od drugih nivoa vlasti i drugim nivoima vlasti) odnosno 0,05% budžeta jedinice lokalne samouprave (umanjenog za transfere od drugih nivoa vlasti) za godinu za koju se budžet donosi.

U slučaju održavanja vanrednih izbora, nadležni organi su dužni da obezbede sredstva predviđena stavom 1. ovog člana za troškove izborne kampanje.

Član 10.

Sredstva iz člana 9. ovog zakona u visini od 20% raspoređuju se u jednakim iznosima podnosiocima proglašenih izbornih lista odnosno predlagačima kandidata u roku od deset dana od dana proglašenja izborne liste odnosno utvrđivanja liste kandidata, a preostali deo sredstava (80%) dodeljuje se podnosiocima izbornih lista koje su osvojile mandate, srazmerno broju osvojenih mandata odnosno predlagaču kandidata koji je osvojio mandat, u roku od deset dana od dana proglašenja izbornih rezultata.

Raspodelu sredstava na način iz stava 1. ovog člana obavlja ministarstvo nadležno za poslove finansija, odnosno nadležni organ uprave jedinice teritorijalne autonomije odnosno lokalne samouprave, na osnovu podataka koje im dostavi Republička izborna komisija, odnosno izborna komisija jedinice teritorijalne autonomije odnosno lokalne samouprave.

Ako sredstva isplaćena po osnovu odredbe stava 1. ovog člana premašuju iznos sredstava utrošenih za izbornu kampanju do dana održavanja izbora, razlika mora biti vraćena budžetu Republike Srbije odnosno jedinice teritorijalne autonomije odnosno lokalne samouprave u roku od deset dana od dana isplate.

Član 11.

Podnosilac proglašene izborne liste odnosno predlagač kandidata, za pokriće troškova izborne kampanje, može da prikuplja sredstva i iz privatnih izvora, u skladu sa ovim zakonom.

Visina sredstava iz privatnih izvora koje podnosilac proglašene izborne liste odnosno predlagač kandidata prikupi za finansiranje troškova izborne kampanje ne sme preći iznos od 20% sredstava iz člana 9. ovog zakona.

Udeo koji pojedinačno fizičko lice priloži za troškove izborne kampanje ne može da pređe iznos od 0.5% iznosa propisanog u stavu 2. ovog člana, a udeo koji pojedinačno pravno lice uloži za izbornu kampanju ne može da pređe 2% tog iznosa.

Na prikupljanje sredstava za finansiranje izborne kampanje iz privatnih izvora shodno se primenjuju odredbe člana 5. st. 2. i 3. ovog zakona.

Član 12.

U svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje, podnosilac proglašene izborne liste odnosno predlagač kandidata otvara poseban račun kod banke i taj račun se ne može koristiti u druge svrhe.

Sva sredstva namenjena za finansiranje troškova izborne kampanje uplaćuju se na račun iz stava 1. ovog člana i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa ovog računa.

Sredstva primljena u gotovini moraju biti deponovana na račun iz stava 1. ovog člana u roku od tri dana od dana prijema.

Ako sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje prikupljena iz privatnih izvora premaše iznos iz člana 11. stav 2. ovog člana, višak sredstava se prebacuje na stalni račun političke stranke.

Član 13.

Podnosilac proglašene izborne liste odnosno predlagač kandidata imenuje dva lica koja su odgovorna za zakonito prikupljanje i namensko trošenje sredstava za finansiranje izborne kampanje i za podnošenje izveštaja.

Potpis odgovornih lica iz stava 1. ovog člana deponuje se kod banke kod koje je otvoren račun iz člana 12. stav 1. ovog zakona.

Član 14.

Podnosilac proglašene izborne liste odnosno predlagač kandidata dužan je da, u roku od deset dana od dana održavanja izbora, kompletan izveštaj o poreklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju podnese Republičkoj izbornoj komisiji (u daljem tekstu: Komisija).

Obrazac izveštaja iz stava 1. ovog člana bliže uređuje ministar nadležan za poslove finansija.

Proveru podataka navedenih u izveštaju iz stava 1. ovog člana obavlja Komisija u roku od 90 dana od dana njegovog prijema. Za obavljanje pojedinih poslova ove provere Komisija može angažovati ovlašćene revizore.

Izveštaj se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije" o trošku političke stranke odnosno predlagača kandidata.

5. Račun političke stranke, obaveza vođenja knjigovodstva i finansijska kontrola

Član 15.

Politička stranka ima račun, a organizacioni oblici političke stranke mogu imati podračune na koje se doznaju sredstva u skladu sa ovim zakonom.

Statutom političke stranke ili posebnom odlukom donetom na osnovu statuta uređuju se međusobni odnosi organizacionih oblika političke stranke u pogledu doznavanja sredstava.

Član 16.

Politička stranka dužna je da vodi knjigovodstvo o svim prihodima i rashodima.

Knjigovodstvo se vodi po poreklu, visini i strukturi prihoda i rashoda, u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.

Knjigovodstvene evidencije prihoda i rashoda političke stranke su predmet godišnje revizije u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo, i mogu biti predmet kontrole nadležnih organa.

Politička stranka je obavezna da vodi posebne evidencije o priložima koje je primila i o svojoj imovini. Sadržaj ovih evidencija bliže uređuje ministar nadležan za poslove finansija.

Politička stranka je dužna da Komisiji podnosi završni račun za svaku godinu, sa sertifikatom ovlašćenog revizora, kao i izveštaj o priložima koji

prelaze iznos od 6.000 dinara i izveštaj o imovini. Sadržaj ovih izveštaja bliže uređuje ministar nadležan za poslove finansija.

Završni račun i izveštaji iz stava 5. ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije" o trošku političke stranke.

Član 17.

Statutom političke stranke mora biti određen način obavljanja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja i pravo članova političke stranke da se upoznaju sa prihodima i rashodima političke stranke.

Statutom političke stranke mora biti određeno lice odgovorno za finansijsko poslovanje, podnošenje izveštaja i vođenje knjiga političke stranke i ovlašćeno da kontaktira sa Komisijom.

Podnosioci izveštaja obaveštavaju Komisiju o imenovanju ovlašćenog lica iz stava 2. ovog člana u roku od tri dana od dana njegovog imenovanja i u slučaju bilo kakve promene statusa tog lica, dužni su da u roku od tri dana obaveste o toj promeni.

Ovlašćeno lice potpisuje sve izveštaje i odgovorno je za vođenje evidencije u vezi sa izveštajima, a na zahtev Komisije ovlašćeno lice može dostaviti izveštaje na uvid. Političke stranke čuvaju svoje izveštaje najmanje šest godina nakon podnošenja.

Komisija sve izveštaje stavlja na raspolaganje javnosti i preduzima odgovarajuće mere da bi se obezbedilo da svi građani imaju pristup informacijama koje su sadržane u izveštajima. Svaki građanin Republike Srbije ima pravo na uvid u izveštaje podnete Komisiji i na kopiju tih izveštaja ili pojedinih njihovih delova o svom trošku.

Član 18.

Ukoliko utvrdi nepravilnosti u pogledu prikupljanja, korišćenja ili evidentiranja sredstava u smislu ovog zakona, predsednik Komisije dužan je da podnese prijavu nadležnim organima.

Ukoliko politička stranka bude pravnosnažno kažnjena za prekršaj propisan ovim zakonom, gubi pravo na sredstva iz javnih izvora za narednu kalendarsku godinu.

Odluku iz stava 2. ovog člana donosi Komisija. Odluka se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije".

III. KAZNENE ODREDBE

Član 19.

Novčanom kaznom od 200.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj politička stranka, ako:

- 1) pribavlja sredstva suprotno odredbama čl. 5, 6, 7. i 11. ovog zakona;
- 2) ne otvori račun u skladu sa odredbama člana 12. ovog zakona, ne uplati sredstva na račun ili plaćanje vrši suprotno odredbi člana 12. stav 2. ovog zakona;
- 3) vodi knjigovodstvo suprotno odredbama člana 16. ovog zakona;
- 4) ne podnese izveštaje u skladu sa odredbama čl. 14, 16. i 17. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice iz čl. 13. i 17. ovog zakona novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara.

Član 20.

Politička stranka, koja za izbornu kampanju utroši sredstva u iznosu koji je veći od iznosa propisanog ovim zakonom kazniće se za prekršaj novčanom kaznom dvostruko većom od sume o kojoj je reč.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice iz čl. 13. i 17. ovog zakona novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 50.000 dinara.

IV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21.

Političke stranke su dužne da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoje statute sa odredbama ovog zakona.

Član 22.

Političke stranke dužne su da, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, Komisiji podnesu izveštaj o svojoj imovini, iskazan po vrsti, visini i poreklu imovine.

Izveštaj se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije" o trošku političke stranke.

Član 23.

Bliži sadržaj izveštaja iz člana 14. stav 2. i člana 16. stav 5. i evidencija iz člana 16. stav 4. ovog zakona ministar nadležan za poslove finansija dužan je da uredi u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 24.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o finansiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 32/97), član 13a Zakona o izboru predsednika Republike ("Službeni glasnik RS", br. 1/90, 79/92 i 73/2002), član 51. stav 2. Zakona o lokalnim izborima ("Službeni glasnik RS", br. 33/2002, 37/ 2002 i 42/2002) i član 103. Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/2000 i 69/2002).

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o finansiranju političkih stranaka ("Službeni list SRJ", broj 73/2000), osim odredaba čl. 13. i 14. tog zakona.

Član 25.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. januara 2004. godine.